

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 311/2026-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], proti záznamu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov o prešetrení sťažnosti sp. zn. UVTOSaUVV-00238/13-LO-2026-5 zo 7. januára 2026 a záznamu Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže o prešetrení žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti sp. zn. GR ZVJS-01117/12-2026-5 zo 6. marca 2026 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označenými záznamami Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov (ďalej len „ÚVTOS“) zo 7. januára 2026 a Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže o prešetrení (ďalej len „generálne riaditeľstvo ZVJS“) zo 6. marca 2026 vo veci sťažnosti sťažovateľa proti postupu príslušníkov ÚVTOS pri otváraní korešpondencie sťažovateľa. Sťažovateľ sa domáha zrušenia namietaných záznamov, vyslovenia zákazu pokračovania v porušovaní jeho práv a uplatňuje si primerané finančné zadostučinenie 11 110 eur. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ, ktorý vykonáva trest odňatia slobody, podal 8. decembra 2025 sťažnosť ÚVTOS podľa § 65da a nasl. zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zbore“). Sťažovateľ namietal otváranie korešpondencie zo strany príslušníkov ÚVTOS, a to 27. novembra 2025 a 1. decembra 2025, ktorá mu bola zaslaná od zdravotnej poisťovne Dôvera.

3. ÚVTOS na základe podanej sťažnosti vydal záznam o prešetrení sťažnosti zo 7. januára 2026. ÚVTOS poukázal na relevantnú právnu úpravu, predovšetkým ustanovenia zákona o zbore a zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z. z.“). ÚVTOS konštatoval, že subjekt „*súkromná zdravotná poisťovňa*“ nie je subjektom spadajúcim pod ustanovenie § 25 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z., ktoré upravuje taxatívny výpočet subjektov, do ktorých korešpondencie je nahliadnutie neprípustné. Poznamenal, že v podobnej veci sťažovateľa sa už vyjadрила aj Kancelária verejného ochrancu práv, ktorá vo svojom upovedomení z 10. novembra 2025 preskúmala postup príslušníka ústavu Leopoldov vo veci nahliadnutia do korešpondencie medzi sťažovateľom a zdravotnou poisťovňou Dôvera a dospela k záveru, že nebolo porušené podávateľovo právo na súkromie podľa čl. 22 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

4. K námietke sťažovateľa, že mal byť vyhotovený úradný záznam príslušníkom ústavu pri otváraní a nahliadaní do daného druhu korešpondencie, ÚVTOS uviedol, že dotknutý príslušník nemal zákonnú povinnosť na pokyn sťažovateľa vytvárať úradný záznam opisujúci štandardný postup, ktorý pri manipulácii s daným druhom korešpondencie ukladá priamo zákon. Sťažnosť sťažovateľa ÚVTOS vyhodnotil ako neopodstatnenú.

5. Sťažovateľ podal 12. januára 2026 na Okresnej prokuratúre Trnava podanie, ktorým vyjadril nesúhlas s vybavením sťažnosti ÚVTOS zo 7. januára 2025. Okresná prokuratúra Trnava postúpila podanie sťažovateľa 21. januára 2026 Generálnemu riaditeľstvu ZVJS, ktoré ho vyhodnotilo ako žiadosť o preverenie vybavenia sťažnosti v zmysle § 65dk zákona o zbore.

6. Generálne riaditeľstvo ZVJS vec vybavilo záznamom o prešetrení sťažnosti zo 6. marca 2026. V predmetnom zázname Generálne riaditeľstvo ZVJS poukázalo na právnu úpravu a podstatné časti sťažovateľom namietaného záznamu ÚVTOS zo 7. januára 2025. Generálne riaditeľstvo ZVJS konštatovalo, že ústav v súvislosti s nahliadaním do korešpondencie medzi sťažovateľom a súkromnou zdravotnou poisťovňou postupoval v súlade s ustanoveniami zákona č. 475/2005 Z. z. Zákonnodarca v ustanovení § 25 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. uvádza taxatívny výpočet subjektov, do ktorých korešpondencie je nahliadnutie neprípustné, pričom súkromnú zdravotnú poisťovňu nie je možné subsumovať pod žiaden z týchto subjektov. Postupom ÚVTOS tak podľa záverov záznamu nedošlo k porušeniu práv alebo právom chránených záujmov sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že interpretácia § 25 zákona č. 475/2005 Z. z. bez zohľadnenia širšieho kontextu je nesprávna.

8. Sťažovateľ poukazuje na judikatúru EŠLP a uvádza, že sledovanie svojej korešpondencie považuje za neprimerané a zásah do práva na rešpektovanie súkromia nebol podľa jeho názoru nevyhnutný. Zásah považuje za dlhotrvajúci a závažný, ktorý nebol v demokratickej spoločnosti nevyhnutný a proporcionalita zásahu nebola adekvátne cieľu, sledovanému účelu. Zákonnosť konania personálu väznice nemala oporu v zákone, keďže ÚVTOS si zákon vysvetľoval svojvoľne a v neprospech väznených osôb a práv im garantovaných čl. 8 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému záznamu ÚVTOS zo 7. januára 2026:

9. Ústavný súd konštantne poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. V zmysle princípu subsidiarity poskytuje ústavný súd ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci v rámci jemu zverenej právomoci.

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému záznamu ÚVTOS žiadosť o prešetrovanie, pričom túto možnosť sťažovateľ aj využil a posúdenie všetkých jeho relevantných námietok tak bolo v právomoci Generálneho riaditeľstva ZVJS. Ústavná sťažnosť je tak proti záznamu ÚVTOS podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná, a preto bola v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

III.2. K namietanému záznamu Generálneho riaditeľstva ZVJS zo 6. marca 2026:

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi uvádza, že proti zásahu do práv jednotlivcov, ktorí sa nachádzajú vo výkone trestu odňatia slobody, sa možno domáhať ochrany dvomi procesnými líniami. Prvou líniou je podanie sťažnosti podľa zákona o zbore. Druhou líniou je podanie podnetu prokurátorovi, ktorý vykonáva dozor v miestach, v ktorých sú držané osoby pozbavené osobnej slobody na základe rozhodnutia príslušného orgánu, v zmysle zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) (napr. III. ÚS 343/2023, III. ÚS 397/2023). Nie je vylúčený ani prípad organickej nadväznosti oboch procesných línií, teda situácia, keď sa jednotlivec domáha ochrany subjektívnych práv najskôr právnymi prostriedkami podľa zákona o zbore, pričom ich vybavenie je následne preskúmané prostredníctvom procesných inštrumentárií zakotvených v zákone o prokuratúre.

12. Podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre prokurátor dozerá na to, aby v celách policajného zaistenia, v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie, ochranná výchova alebo detencia, boli držané alebo umiestnené osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

13. Podľa § 31 ods. 1 a 2 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti. Podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor. Podnet a opakovaný podnet orgánom prokuratúry pritom ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre považuje za účinné právne prostriedky nápravy podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. I. ÚS 186/05, I. ÚS 227/2019, I. ÚS 259/2023).

14. Ústavný súd už viackrát vyslovil právny názor, že vynechanie podnetu, opakovaného podnetu (resp. ďalšieho opakovaného podnetu) ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať priame opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (obdobne III. ÚS 854/2016, II. ÚS 312/2020, I. ÚS 293/2025).

15. Sťažovateľ sa domáhal ochrany svojich práv primárne na základe procesných mechanizmov obsiahnutých v zákone o zbore, ktoré predstavujú účinný prostriedok nápravy, následne ale bolo možné realizovať prieskum týchto rozhodnutí prokurátorom v zmysle zákona o prokuratúre. S ohľadom na tieto skutočnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, pričom neuviedol ani konkrétne skutočnosti alebo dôvody, pre ktoré tak neurobil alebo nemohol urobiť. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

16. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

17. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z výsledku posúdenia ústavnej sťažnosti ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

18. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu